

Pembentukan Karektor Pelajar Kreatif Mengikut Teori Sternberg: Suatu Analisis Kandungan dan Pembangunan Kerangka Konseptual

Mohamad Sattar Rasul^{a*}, Nur Farhana Waheeda Ramli^a, Rose Amnah Abd Rauf^b

^aUniversiti Kebangsaan Malaysia (UKM), Fakulti Pendidikan, Bangi, Selangor, Malaysia

^bUniversiti Malaya (UM), Fakulti Pendidikan, Kuala Lumpur, Malaysia

*Corresponding author: drsattar@ukm.my

Article history

Received :6 February 2013

Received in revised form :
14 May 2015

Accepted :15 June 2013

Abstract

Creativity is the ability to see something from a new perspective, solving problems via different solutions that are both untried and uncommon and linking the individual's authentic and unique mental and physical awareness. Creative students are needed in society nowadays, in line with the increasingly challenging era of globalisation, as well as the rapid and rampant booming of sophisticated technology applications in our daily lives. This systematic review study which depicts discoveries from the previous journals is meant to form a conceptual skeleton on the process of forming the character of a creative student. Factors that have been identified are intelligence, knowledge, thinking styles, personality, motivation and also environment. These factors are based on the Theory Creativity of Sternberg and Amabile Creativity Component. It is essential for parents, teachers and schools to affiliate and be familiarised with these factors that have been identified as important contributors in forming the character of a creative student.

Keywords: Creativity; student character; intelligence; personality; motivation

Abstrak

Kreativiti adalah merupakan satu kebolehan untuk melihat sesuatu dari pandangan yang baru serta keupayaan untuk melihat dan menyelesaikan sesuatu masalah dengan cara yang berbeza, yang belum pernah dicuba sebelum ini dan luar biasa. Ia menghubungkan pengalaman mental dan fizikal yang asli, unik dan berbeza. Seiring dengan era globalisasi yang semakin mencabar dan perkembangan teknologi yang semakin pesat membangun, pelajar yang mempunyai sifat kreativiti sangat diperlukan dalam masyarakat kita pada zaman ini. Kajian ulasan sistematik hasil daripada jurnal-jurnal terdahulu ini bertujuan untuk membangunkan satu kerangka konseptual mengenai pembentukan karektor pelajar yang kreatif. Faktor-faktor yang telah dikenalpasti ialah kepintaran, pengetahuan, gaya berfikir, personaliti, motivasi dan juga persekitaran. Faktor-faktor ini berdasarkan teori kreativiti Sternberg dan komponen kreativiti Amabile. Adalah penting bagi ibu bapa, guru dan pihak sekolah untuk mengetahui faktor yang menyumbang kepada karektor kreativiti pelajar.

Kata kunci: Kreativiti; karektor pelajar; kepintaran; personaliti; motivasi

© 2013 Penerbit UTM Press. All rights reserved.

1.0 PENGENALAN

Kreativiti dapat didapati ataupun dilihat di dalam semua bidang kerja, disiplin dan setiap kerjaya profesional manusia (Hope, 2010). Bidang ini telah lama di kaji oleh para pengkaji dan telah berkembang dari masa ke semasa. Inovasi dan produk idea yang kreatif telah menjadi subjek dalam kebanyakan buku, kursus universiti, persatuan profesional, pihak kerajaan dan kebelakangan ini bidang pendidikan juga telah berusaha untuk membuat pembaharuan dalam bidang ini (Egan, 2005). Kreativiti dapat ditakrif sebagai suatu kebolehan berfikir dan bertindak yang tidak berasaskan logik biasa kerana bersifat

'penilaian' (judgemental) (Azhar, 2004) di dalam Yahaya & Noor Sharliana (2010). Kreativiti juga merupakan satu kebolehan untuk melihat sesuatu dari pandangan yang baru serta keupayaan untuk melihat dan menyelesaikan sesuatu masalah dengan cara yang berbeza, yang belum pernah dicuba sebelum ini dan luar biasa (Trivedi & Bhargava, 2010). Ia menghubungkan pengalaman mental dan fizikal yang asli, unik dan berbeza. Menurut inventor terhebat dunia, Dr Yoshiro Yakamatsu, untuk menjadi sebuah negara kreatif, organisasi kreatif dan individu budaya kreatif haruslah dipupuk sejak di bangku sekolah lagi, selain penekanan yang menyeluruh pada peringkat universiti (Azhar *et al.* 2003).

Di dalam era globalisasi yang semakin mencabar, negara kita perlu lebih peka kepada proses perkembangan teknologi yang semakin pesat membangun dan mencabar. Justeru itu, sistem pendidikan harus menerima cabaran tersebut kerana seperti yang kita ketahui proses perkembangan sesuatu teknologi bermula dengan masyarakat, dan masyarakat sentiasa dikaitkan secara langsung dengan sistem pendidikan. Proses pengilmuan dan pendidikan menjadi asas penting bagaimana kualiti insan dibangunkan dan kualiti kemanusiaan disuburkan (Yahya & Noor Sharliana, 2011). Ini dipersetujui bahawa pemikir dan pelajar yang kreatif sangat diperlukan dalam masyarakat kita dan juga untuk kepentingan negara di masa hadapan (Partnership for 21st Century Learning, 2004).

Berdasarkan kepada situasi ini, dapat dikatakan bahawasanya sistem pendidikan yang formal akan dapat membentuk masyarakat yang kreatif. Ini dapat dilihat melalui sistem pendidikan di Malaysia, yang telah mengalami inovasi selari dengan perubahan globalisasi yang berlaku di dalam negara dan juga di luar negara. Inovasi yang berlaku di dalam bidang kurikulum ialah penggabungan Kurikulum Baru Sekolah Rendah (KBSR) pada tahun 1982. Pada tahun 1993 iaitu setelah hampir sepuluh tahun pelaksanaannya, Kurikulum Baru Sekolah Rendah telah dikaji semula dan dipertingkatkan kualitinya serta diubah namanya kepada Kurikulum Bersepadu Sekolah Rendah yang menekankan daya pemikiran kreatif pelajar dan juga kemahiran asas 3M iaitu menulis, membaca dan mengira (Mohsin & Nasruddin, 2008a). Kini, Kurikulum Standard Sekolah Rendah (KSSR) pula diperkenalkan dan telah menambah satu lagi penguasaan dalam kemahiran 3M menjadi 4M iaitu kemahiran menaakul. KSSR juga mempunyai elemen nilai tambah iaitu kreativiti dan inovasi, keusahawanan dan juga teknologi maklumat dan komunikasi (Kementerian Pelajaran Malaysia, 2012).

Melalui perubahan yang terjadi di dalam bidang kurikulum, matlamatnya ialah untuk melahirkan modal insan yang dapat menangani cabaran semasa dan masa hadapan. Untuk melahirkan modal insan yang berdaya saing, elemen kreativiti dan inovasi perlu diterapkan bermula di peringkat sekolah lagi iaitu dengan menyuburkan budaya kreativiti dan inovasi di kalangan para pelajar. Oleh itu, kejayaan dalam bidang pendidikan sangat penting untuk kanak-kanak terutamanya para remaja. Pencapaian akademik menjadi penanda aras dalam dunia yang sangat kompetitif pada masa kini dan ia juga menjadi penanda aras untuk masa depan yang lebih terjamin dalam pendidikan (Trivedi & Bhargava, 2010). Pendidikan pula boleh memberikan impak yang besar kepada keseluruhan kejayaan seseorang individu. Contohnya, kualiti dalam bidang pendidikan akan memberi kesan kepada peluang pekerjaan seseorang dan memberi kesan pula kepada status ekonomi individu (Yu & Patterson, 2010).

Menurut Mishra & Henriksen (2012) dalam artikel yang bertajuk 'Rethinking Technology & Creativity in the 21st Century: On Being In-Disciplined' menyatakan pendidikan pada masa sekarang lebih berorientasikan tindakan di mana kreativiti dan pemikiran itu ada pada minda hebat yang kreatif. Pemikiran kreatif adalah suatu struktur yang terbuka dan terpimpin yang melibatkan pelbagai kemahiran kognitif yang spesifik seperti menyedari sesuatu, mencorakkan, mengabstrak, bermain dan juga mensintesis. Kemahiran ini memberi peluang kepada manusia untuk memindahkan maklumat secara kreatif dari satu domain kepada satu domain yang lain, menyelesaikan masalah atau pun membina pandangan yang unik dengan melihat sesuatu dengan cara yang baru. Perkara ini adalah amat relevan dalam konteks teknologi pendidikan kerana teknologi juga membolehkan individu untuk membangunkan kemahiran ini dalam cara yang hebat dan kreatif. Sehubungan dengan itu, tidak

dinafikan lagi bahawa kreativiti seorang pelajar sangat penting dalam mengharungi perkembangan teknologi dan inovasi yang berkembang pesat kini.

■2.0 PENYATAAN MASALAH

Kreativiti ialah hasil daripada kepercayaan sendiri, nilai kepercayaan yang tinggi akan menjadikan seorang individu lebih berkualiti dalam kehidupannya, keluarga dan juga masyarakat secara amnya. Kreativiti juga akan menghasilkan idea yang bernas serta konsep, reka cipta dan peluang yang baru, manakala inovasi pula akan menambah nilai kepada produk atau idea yang baru itu (Ijaz *et al.* 2012).

Kepentingan kreativiti dalam membangunkan masyarakat dan negara telah lama disedari. Mohsin dan Nasruddin (2008) dalam artikelnya yang bertajuk 'Peranan guru dalam memupuk kreativiti pelajar' menyatakan kepentingan kreativiti telah disedari oleh semua golongan iaitu para pemimpin, ahli perniagaan, saintis, ahli sejarah, pendidik dan ahli psikologi bahawa kreativiti sangat diperlukan untuk kelangsungan hidup penduduk di dalam sesebuah negara terutamanya dalam era globalisasi di mana perubahan, cabaran dan persaingan sedang dan akan terus berlaku. Perkembangan pesat yang berlaku dalam bidang teknologi dan komunikasi telah memberikan kesan kepada cara hidup penduduk Malaysia. Penduduk Malaysia kini telah mengamalkan cara hidup yang lebih canggih dan oleh itu keperluan mereka kepada latihan dan pendidikan serta kreativiti turut meningkat kerana mereka memerlukan banyak bimbingan untuk menyesuaikan diri dengan perkembangan yang berlaku.

Kajian oleh Trivedi dan Bhargava (2010) terhadap 240 orang pelajar sekolah menengah di bandar Jodhpur mendapati pelajar remaja yang pintar mendapat markah yang baik dalam semua Ujian Kreativiti yang diberikan jika dibandingkan dengan pelajar remaja yang kurang pintar. Ini menunjukkan pelajar yang memiliki IQ yang rendah kurang kreatif.

Kajian oleh Ijaz *et al.* (2012) terhadap 235 orang pelajar kolej di Pakistan dalam mencari bagaimana untuk meningkatkan pencapaian akademik pelajar kolej mendapati pengaruh kecerdasan emosi dan kreativiti dapat meningkatkan pencapaian akademik pelajar tersebut. Oleh itu kreativiti dan kecerdasan emosi penting untuk pelajar kerana ia mempengaruhi pencapaian akademik mereka.

Kebanyakan sekolah dan universiti telah mengubah kurikulum dalam menitikberatkan pengajaran dan pembelajaran yang kreatif. Tetapi perubahan ini hanya melibatkan sekolah elit dan juga bahagian tertentu di beberapa negara sahaja (Zhu & Zhang, 2011). Ini menunjukkan bahawa pengajaran dan pembelajaran yang kreatif hanya tertumpu di kawasan atau persekitaran tertentu sahaja.

Kajian oleh Beghetto, Kaufman dan Baxter (2011) di California, dalam mengkaji persepsi guru terhadap kreativiti pelajar dan persepsi pelajar terhadap kreativiti mereka, mendapati pelajar tidak meletakkan diri mereka sebagai seorang yang kreatif. Dan, guru mengkategorikan pelajar mereka sebagai pelajar yang tidak mencapai tahap kreativiti dalam ujian *Creative self-efficacy* yang dijalankan ke atas mereka dalam matapelajaran Matematik dan Sains. Kajian oleh Morais & Azevedo (2011) di Portugal pula terhadap persepsi guru mengenai kreativiti rakan sekerja dan pelajar mendapati hanya 30% guru menyatakan rakan sekerja mereka sebagai seorang yang kreatif dan hanya 41% guru menyatakan pelajar mereka sebagai seorang yang kreatif. Ini bermakna kurang daripada 50% guru dan pelajar yang kreatif dalam kajian tersebut.

Tahap kreativiti mengikut gender adalah berbeza. Pelajar lelaki dan perempuan mempunyai tahap kreativiti yang berbeza.

Kajian oleh Singh (2011) terhadap kreativiti figura pelajar tingkatan empat di Kuala Lumpur mendapati pelajar perempuan lebih kreatif dalam komponen keaslian dan fleksibiliti figura manakala pelajar lelaki lebih kreatif dalam kelancaran dan keaslian figura. Kajian ini menunjukkan bahawa pelajar lelaki mempunyai tahap Kreativiti Figura yang lebih tinggi daripada pelajar perempuan.

Kajian yang dijalankan oleh Habibollah *et al.* (2010) terhadap pelajar Iran di Universiti Malaya untuk menguji hubungan aspek kreativiti dan pencapaian akademik mendapati pelajar lelaki lebih cenderung kepada *initiative* dan pelajar perempuan lebih cenderung kepada *environmental sensitivity* dan kreativiti berkait rapat dengan pencapaian akademik pelajar. Kajian ini menggunakan instrument ‘*What Kind Of Person Are You?*’ dan ‘*Something About Myself*’.

■3.0 OBJEKTIF KAJIAN

Terdapat 4 objektif kajian ini:-

- (1) Mengetahui teori kreativiti dengan pembentukan karektor pelajar yang kreatif.
- (2) Mengetahui kaedah-kaedah penyelidikan kajian yang lepas terhadap pembentukan karektor pelajar yang kreatif.
- (3) Mengetahui topik kreativiti yang selalu dikaji.
- (4) Mencadangkan satu kerangka konseptual kajian berkaitan dengan pembentukan karektor pelajar yang kreatif.

■4.0 METODOLOGI

Kajian ini menggunakan kaedah kajian ulasan sistematik (*systematic review*). Ulasan sistematik adalah satu proses untuk mengenalpasti semua bukti yang boleh dipercayai mengenai masalah klinikal. Ia biasanya melibatkan beberapa langkah: 1) memikirkan persoalan yang mampu dijawab, 2) mengenal pasti pangkalan data yang dicari, 3) merangka strategi carian yang jelas, 4) memilih tajuk, abstrak, dan manuskrip berdasarkan kriteria pemilihan yang jelas, dan 5) mencerap data dalam format yang bersesuaian. Dalam kajian ulasan sistematik ini, fokus utama ialah untuk mendapatkan maklumat kajian mengenai kreativiti pelajar yang diterbitkan dalam jurnal carian elektronik seperti ProQuest, SAGE Publications dan Google Scholar. Carian tertumpu pada pengeluaran jurnal tahun 2000 - 2012 sahaja. Terdapat sebanyak 30 artikel yang di cari namun hanya 20 sahaja yang digunakan menepati tajuk kajian yang dijalankan. Namun artikel yang lain digunakan untuk menyokong tajuk kajian yang dijalankan. Kata kunci yang dicari ialah ‘persekitaran’, ‘motivasi’, ‘pengetahuan’, ‘kepintaran’ dan ‘personaliti’ yang berkaitan dengan ‘kreativiti’.

Data yang dicerap melalui artikel-artikel yang diperolehi dibahagikan mengikut tema. Tema yang pertama adalah daripada kaedah kajian yang digunakan untuk menjalankan kajian berkaitan dengan pembentukan karektor pelajar kreatif mengikut Teori Sternberg. Analisis bagi melihat kekerapan dan justifikasi pemilihan terhadap kaedah dilakukan bagi tema kedua ini.

Tema yang kedua ialah untuk menilai artikel-artikel mengikut tajuk kajian tentang pembentukan karektor pelajar kreatif mengikut Teori Sternberg. Topik-topik ini dikategorikan kepada tujuh iaitu: 1) kreativiti dan kepintaran, 2) kreativiti dan pengetahuan, 3) kreativiti dan gaya berfikir, 4) kreativiti dan

personaliti, 5) kreativiti dan motivasi, 6) kreativiti dan persekitaran dan juga 7) kreativiti dan lain-lain. Analisis bagi tema kedua ini dibuat untuk melihat fokus kajian, tahun, pengarang dan juga jenis jurnal penerbitan.

■5.0 HASIL DAPATAN

5.1 Teori-teori Kreativiti dan Hubungan dengan Pembentukan Karektor Pelajar Kreatif

Teori kreativiti Sternberg menyatakan terdapat 6 pemboleh ubah yang menyumbang kepada kreativiti individu iaitu kepintaran, pengetahuan, gaya berfikir, personaliti, motivasi dan persekitaran. Teori Amabile pula menekankan tiga komponen utama yang membina individu kreatif iaitu kepakaran, kemahiran berfikir kreatif, dan motivasi (Yahya & Noor Sharliana, 2011). Apa yang cuba difokuskan disini ialah kesamaan aspek motivasi yang dinyatakan oleh Sternberg (1995) dan Amabile (1989) dalam membentuk karektor pelajar yang kreatif.

Kepintaran, pengetahuan dan gaya berfikir berkait rapat kerana ia merupakan kecerdasan kognitif individu, kecerdasan ini akan membentuk IQ yang tinggi. Menurut Russo (2004), individu yang mempunyai tahap IQ yang tinggi mampu berfikir secara keaslian, kefasihan, kelancaran dan penghuraian. Dalam kajian beliau terhadap 37 orang pelajar dengan menggunakan kaedah eksperimen mendapati pelajar yang mempunyai IQ yang tinggi mempunyai figura keaslian yang tinggi berbanding pelajar sederhana namun kajian ini mendapati IQ tidak berkait rapat dengan kreativiti.

Manakala kajian oleh Trivedi dan Bhargava (2010) terhadap 240 orang pelajar sekolah menengah mendapati pelajar yang terdiri daripada pelajar pintar mempunyai kreativiti yang tinggi dari pelajar yang kurang pintar kerana mereka lebih bermotivasi. Hasil kajian menunjukkan remaja perempuan yang pintar lebih baik dalam kelancaran, fleksibiliti, keaslian dan mempunyai sifat yang tabah dan suka mengambil tahu manakala remaja lelaki yang pintar lebih kepada kelancaran, fleksibiliti, keaslian dalam mempamerkan sebab dan akibat sesuatu perkara. Kajian oleh Ijaz *et al.* 2012 dalam mencari hubungan kepintaran / kecerdasan emosi dan kreativiti terhadap pencapaian akademik 235 orang pelajar kolej di Pakistan mendapati kedua-dua faktor itu memberi kesan kepada pencapaian akademik pelajar tersebut.

Menurut Sternberg (2006), pengetahuan ialah lapangan yang menggerakkan seseorang ke hadapan. Pengetahuan akan memberi kelebihan kepada individu kreatif untuk mengenalpasti idea-idea yang asli dan baru. Pengetahuan boleh membantu seseorang dan ia juga boleh menyekat kreativiti seseorang. Hal ini kerana ia membataskan pembangunan idea baru dan menggalakkan individu berfikir secara statik dan rigid.

Gaya berfikir ialah individu yang berfikir secara konvergen. Sering mempersoalkan perkara-perkara yang bersifat konvensional dan fleksibel dengan persekitaran dan input luaran (Sternberg, 2006). Gaya berfikir merujuk kepada kebolehan individu menggunakan kelebihan yang mereka miliki. Terdapat hubungan antara gaya berfikir individu dengan faktor kreativiti individu. Dapatan menunjukkan 13 gaya berfikir individu berkait rapat dengan faktor kepintaran dan pengetahuan individu dalam meningkatkan kreativiti mereka. Kajian ini juga menunjukkan enam faktor yang membentuk karektor pelajar kreatif menghasilkan 75.3% kepada kreativiti pelajar. Kajian ini dijalankan ke atas 917 pelajar universiti di China (Zhu & Zhang, 2012).

Personaliti pula ialah individu yang terbuka kepada kritikan, sedar akan kewujudan risiko dan kesediaan seseorang tu menerima rangsangan yang dihadapinya (Sternberg, 2006). Kajian oleh Prabhu, Sutton & Sauser (2008) terhadap 124 pelajar universiti di Los Angeles mendapati personaliti individu (pengalaman dan penghargaan sendiri) berkait rapat dengan kreativiti individu. Kajian oleh Sung & Choi (2009) pula mendapati motivasi ekstrinsik mempunyai hubungan yang positif dengan kreativiti seseorang. Sifat ekstrovert dan berpengalaman juga mempunyai hubungan yang positif dengan kreativiti individu. Analisis juga menunjukkan hubungan yang positif antara sifat berpengalaman dan kreativiti lebih kuat jika individu itu mempunyai motivasi ekstrinsik yang tinggi. Sifat menerima pula memberi kesan kepada kreativiti individu jika individu itu memiliki motivasi ekstrinsik yang rendah.

Kajian oleh Denise (2000) ke atas tujuh orang guru dan 15 orang pelajar sekolah di Connecticut mendapati guru mengkategorikan persekitaran kelas yang penuh dengan aktiviti, penglibatan guru, sistem pendidikan dan suasana kelas akan mempengaruhi kreativiti seorang pelajar. Kajian ini hanya menumpukan persekitaran di dalam kelas yang akan mempengaruhi kreativiti pelajar. Persekitaran remaja memainkan peranan dalam meningkatkan pencapaian akademik remaja, kenyataan ini disokong oleh Yu dan Patterson (2010) di dalam jurnal mereka mengenai 'Examining Adolescent Academic Achievement: A Cross Cultural Review' untuk mengenal pasti kesan keluarga, rakan sebaya dan guru kepada motivasi remaja dalam pencapaian akademik. Kajian ini menunjukkan bahawa ibu bapa mampu bekerjasama dengan sumber komuniti serta meningkatkan jangkauan dan penglibatan guru kepada aktiviti pelajar, dengan itu motivasi intrinsik dan pencapaian akademik pelajar akan turut meningkat. Trivedi dan Bhargava (2010) turut menyokong dengan menyatakan keluarga juga memainkan peranan yang penting dalam membentuk pemikiran kreatif pelajar. Kebanyakan remaja boleh melalui zaman remajanya dengan berjaya hasil dari bimbingan keluarganya. Faktor ini mengukuhkan faktor persekitaran seperti sekolah, guru, ibu bapa, rakan sebaya, masyarakat sekeliling mempengaruhi pemikiran kreatif pelajar.

Dalam teori kreativiti Amabile (1999) di dalam Huber, Leigh & Tremblay (2012) pula menyatakan tiga komponen utama yang membina individu kreatif iaitu kepakaran, kemahiran berfikir kreatif dan juga motivasi. Kepakaran merujuk kepada bidang yang dimiliki oleh seseorang individu. Setiap individu mempunyai kepakaran dalam bidangnya yang menjadikan individu tersebut berbeza dengan individu yang lain. Kemahiran berfikir kreatif pula akan menentukan sejauh mana seseorang individu itu berhadapan dengan sesuatu persoalan. Motivasi pula ialah dorongan dalaman dan luaran untuk merangsang individu lebih berusaha dengan gigih dan tidak takut menghadapi kesukaran serta inginkan perubahan.

Kajian Rizal dan Rehan (2010) terhadap faktor yang memberi motivasi kepada kreativiti guru di Johor Bahru mendapati motivasi intrinsik yang menyumbang kepada kreativiti guru dengan nilai min 3.71, diikuti faktor ekstrinsik 3.69 dan faktor persekitaran dengan nilai min 3.63. Motivasi intrinsik iaitu dorongan dalaman dalam melakukan tugas kerana tugas itu sendiri yang menyebabkannya berasa seronok dan berpuas hati. Motivasi ekstrinsik pula ialah kesanggupan melakukan tugas kerana ganjaran luaran atau pun disebabkan tidak mahu dihukum. Kajian ini melibatkan 46 orang guru dengan menggunakan kajian tinjauan.

5.2 Kaedah Penyelidikan Kajian-kajian Lepas Mengenai Kreativiti

Kaedah kajian tinjauan merupakan antara kaedah kajian yang sering digunakan dalam kajian berkaitan pembentukan karektor kreativiti. Sebanyak 17 kajian (85%) yang telah dikenalpasti menggunakan kaedah kajian tinjauan ini daripada 20 tajuk kajian yang dikaji. Kaedah-kaedah kajian lain yang juga digunakan dalam kajian berkaitan kreativiti ini adalah kajian meta analisis dan kajian berbentuk eksperimental (rujuk Jadual 1).

5.2.1 Kajian Tinjauan

Kajian tinjauan ialah satu kaedah penyelidikan bukan eksperimen yang sering digunakan dalam pelbagai bidang. Kajian oleh Sung & Choi (2009) yang melibatkan 304 pelajar Pengajian Perniagaan di North America University telah menggunakan hipotesis pemerhatian dengan menggunakan *longitudinal data*. Kajian ini menggunakan kaedah soal selidik 7-point skala Likert dan data dikumpul dalam dua peringkat iaitu minggu ke-8 dan juga minggu ke-12 semester pengajian mereka. Kajian ini dijalankan untuk mengkaji hubungan diantara sifat Big Five Personality dan kreativiti dan juga kesan kecenderungan sifat individu dalam menghasilkan kreativiti.

Liu, Lin, Jian dan Liou (2012) menggunakan kaedah kajian soal selidik dan juga temuramah bersemuka dalam mengkaji motivasi dan strategi pembelajaran dalam menyokong persekitaran kreatif untuk pelajar. Kajian ini melibatkan 28 orang pelajar universiti di utara Taiwan yang mengikuti bidang Media. Sebanyak 35 soalan Likert digunakan untuk menguji motivasi dan juga strategi pembelajaran dalam menyokong persekitaran kreatif dimana responden kajian dikehendaki membuat tugas kreatif. Responden juga dikehendaki membuat multimedia video sebagai tugas pada pertengahan semester dan membuat laman web yang kreatif berdasarkan multimedia video tersebut sebagai tugas yang akhir. Temu duga bersemuka dikendalikan berdasarkan kepuasan responden dalam menghasilkan laman web kreatif tersebut. Sebanyak 24 jurnal dalam kajian meta analisis ini yang menggunakan kaedah kajian tinjauan.

5.2.2 Ulasan Sistematis

Ulasan sistematik adalah satu proses untuk mengenalpasti semua bukti yang boleh dipercayai. Kajian oleh Zhou & Luo (2012) dalam mencari hubungan antara kreativiti berkumpulan dalam pembentukan pengetahuan yang merangkumi pemahaman teori dan metodologi. Sebanyak 66 rujukan sorotan literatur yang dicari memfokuskan 1) pembentukan teori kreativiti dari individu kepada berkumpulan; 2) memahami kreativiti berkumpulan dan pembentukan pengetahuan; 3) metodologi pembelajaran kreatif berkumpulan. Yu & Patterson (2010) pula mengkaji motivasi remaja dalam pencapaian akademik mengikut kumpulan etnik dengan menggunakan 17 rujukan sorotan literatur.

5.2.3 Kuasi Eksperimental

Kajian kuasi eksperimental biasanya digunakan untuk menilai keberkesanan suatu program apabila responden kajian tidak dapat diagihkan secara rawak. Dalam kajian Bruton (2011) yang menggunakan ujian pra dan pos ke atas dua kumpulan pelajar lepasan ijazah yang mengikuti berlainan khusus semasa pengajian mereka. Kajian ini melihat pembelajaran kreatif dapat

menghasilkan reka bentuk yang kreatif dalam projek yang mereka lakukan.

Jadual 1 Kekerapan jenis kajian berkaitan kreativiti

KAEDAH	PERATUS	BILANGAN
Kajian Tinjauan	85%	17
Ulasan Sistematis	10%	2
Kuasi eksperimental	5%	1
Jumlah	100%	20

5.3 Mengenal pasti Topik Kreativiti yang Selalu Dikaji

5.3.1 Kreativiti dan Kepintaran

Jadual 2 menunjukkan terdapat tiga jurnal yang berkaitan dengan kreativiti dan kepintaran. Terdapat juga kajian yang mempunyai lebih dari satu fokus utama yang dikaji.

5.3.2 Kreativiti dan Pengetahuan

Jadual 3 menunjukkan terdapat 4 jurnal yang berkaitan dengan kreativiti dan ilmu pengetahuan. Terdapat juga kajian yang mempunyai lebih dari satu fokus utama yang dikaji.

Jadual 2 Kreativiti dan kepintaran

BIL	TAJUK	JURNAL	PENGARANG	TAHUN	FOKUS
1	A comparative study of creativity and cognitive problem solving strategies of high-IQ and average students	Gifted child quarterly	Russo	2004	Kepintaran
2	Self-perceived creativity, Family Hardiness and Emotional Intelligence of Chinese Gifted students in Hong Kong	Journal of Secondary Gifted Education	Chan	2005	Persekitaran dan kecerdasan emosi
3	Role of intelligence and creativity in the academic achievement of students	Journal of Physical and Social Sciences	Ijaz, Tahseen, Zulfiqar & Muhammad Iqbal	2012	Kepintaran dan pencapaian akademik

Jadual 3 Kreativiti dan pengetahuan

BIL	TAJUK	JURNAL	PENGARANG	TAHUN	FOKUS
1	Relation of Creativity and Educational Achievement in Adolescence	Journal of Psychology	Trivedi & Bhargava	2010	Pencapaian akademik
2	Relationship between creativity and academic achievement: A study of gender differences.	Journal of American Sciences	Habibollah, Rohani, Tengku Aizan, Jamaluddin & Kumar.	2010	Pencapaian akademik
3	Second Graders' Recycled Item Products Demonstrate Life cycle content knowledge and creativity skills	Journal of Creative Education	Webb & Rule	2012	Pengetahuan
4	Role of intelligence and creativity in the academic achievement of students	Journal of Physical and Social Sciences	Ijaz, Tahseen, Zulfiqar & Muhammad Iqbal	2012	Kepintaran dan pencapaian akademik

5.3.3 Kreativiti dan Gaya Berfikir

Jadual 4 menunjukkan hanya satu jurnal yang berkaitan dengan kreativiti dan gaya berfikir.

5.3.4 Kreativiti dan Personaliti

Jadual 5 menunjukkan terdapat tiga jurnal yang berkaitan dengan kreativiti dan personaliti. Terdapat juga kajian yang mempunyai lebih dari satu fokus utama yang dikaji.

5.3.5 Kreativiti dan Motivasi

Jadual 6 menunjukkan terdapat empat jurnal yang berkaitan dengan kreativiti dan motivasi. Terdapat juga kajian yang mempunyai lebih dari satu fokus utama yang dikaji.

5.3.6 Kreativiti dan Persekitaran

Jadual 7 menunjukkan terdapat tiga jurnal yang berkaitan dengan kreativiti dan persekitaran. Terdapat juga kajian yang mempunyai lebih dari satu fokus utama yang dikaji.

Jadual 4 Kreativiti dan gaya berfikir

BIL	TAJUK	JURNAL	PENGARANG	TAHUN	FOKUS
1	Thinking styles and conceptions of creativity among university students	Journal of Experimental Education Psychology	Zhu & Zhang	2012	Gaya berfikir

Jadual 5 Kreativiti dan personaliti

BIL	TAJUK	JURNAL	PENGARANG	TAHUN	FOKUS
1	Birth order, sibling constellation, and personality dimensions of adolescents	Journal of Study Psychology	Szobiova	2008	Personaliti dan persekitaran
2	Creativity and certain personality traits: Understanding the mediating effect of intrinsic motivation	Creativity Research Journal	Prabhu, Sutter & Sauser	2008	Personaliti dan motivasi
3	Do Big Five factors affect individual creativity? The moderating role of extrinsic motivation	Journal of Social Behavior and Personality	Sung & Choi	2009	Personaliti dan motivasi

Jadual 6 Kreativiti dan motivasi

BIL	TAJUK	JURNAL	PENGARANG	TAHUN	FOKUS
1	Creativity and certain personality traits: Understanding the mediating effect of intrinsic motivation	Creativity Research Journal	Prabhu, Sutter & Sauser	2008	Personaliti dan motivasi
2	Do Big Five factors affect individual creativity? The moderating role of extrinsic motivation	Journal of Social Behavior and Personality	Sung & Choi	2009	Personaliti dan motivasi
3	Examining Adolescent Academic Achievement: A cross cultural review	The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families	Yu & Patterson	2010	Persekitaran dan motivasi
4	The dynamics of Motivation and Learning Strategy in a Creativity supporting Learning Environment in Higher Education	Journal of Educational Technology	Liu, Lin, Jian & Liou	2012	Motivasi dan strategi pembelajaran

Jadual 7 Kreativiti dan persekitaran

BIL	TAJUK	JURNAL	PENGARANG	TAHUN	FOKUS
1	Teacher and student perceptions of creativity in the classroom environment	Journal of Roeper Review Institute	Denise	2000	Persekitaran
2	Self-perceived creativity, Family Hardiness and Emotional Intelligence of Chinese Gifted students in Hong Kong	Journal of Secondary Gifted Education	Chan	2005	Keluarga, Kecerdasan emosi dan kreativiti
3	Birth order, sibling constellation, creativity and personality dimensions of adolescents	Journal of Study Psychology	Szobiova	2008	Persekitaran dan personaliti

5.3.7 Kreativiti dan lain-lain

Jadual 8 menunjukkan terdapat tujuh jurnal yang berkaitan dengan kreativiti dan lain-lain kajian. Kajian ini tidak hanya meliputi pembentukan karektor kreatif sahaja.

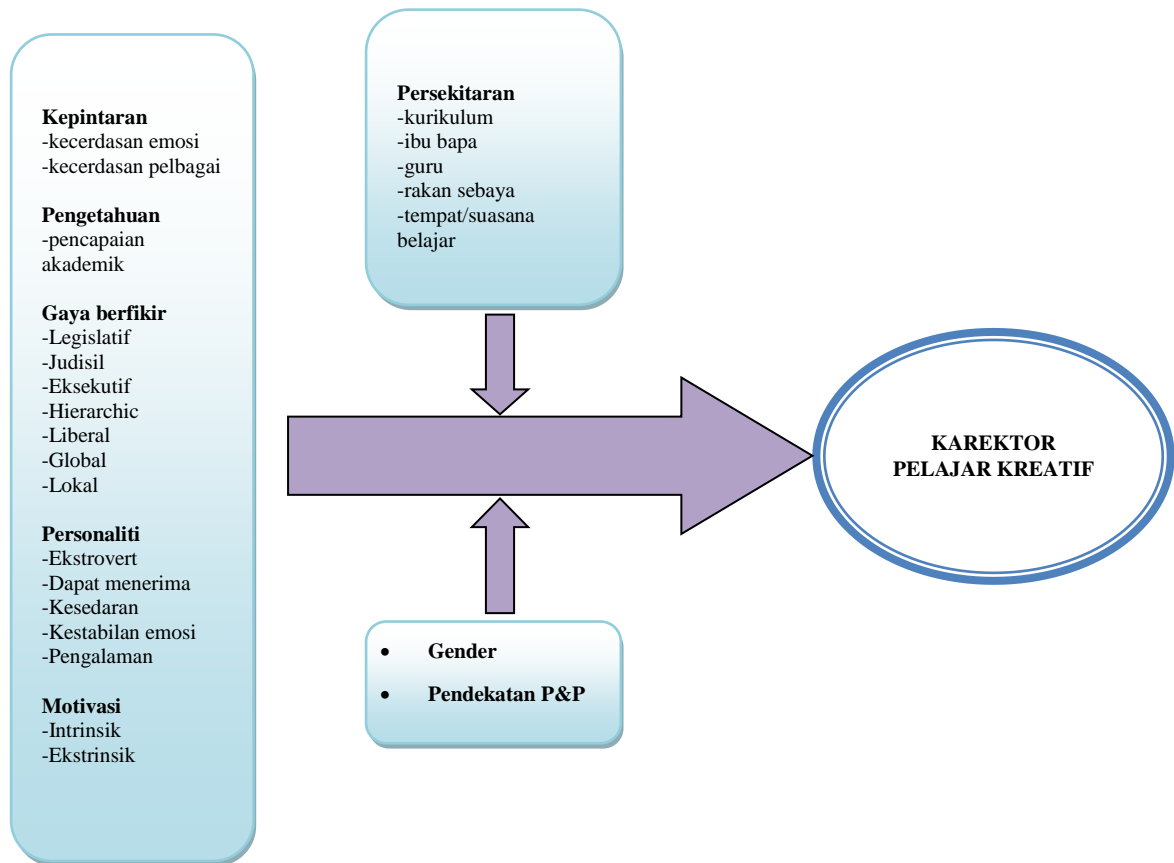
5.4 Kerangka Konseptual Kajian

Kerangka konseptual kajian ini adalah berdasarkan Teori kreativiti Sternberg dan digabungkan dengan Teori komponen kreatif Amabile, 1989 serta pemboleh ubah tidak bersandar daripada kajian-kajian lepas (rujuk Rajah 1). Teori kreativiti Sternberg mempunyai 6 komponen kreativiti iaitu kepintaran,

pengetahuan, gaya berfikir, personaliti, motivasi dan persekitaran manakala komponen kreatif Amabile pula menerangkan motivasi intrinsik dan ekstrinsik sebagai salah satu komponen kreativiti. Faktor pemboleh ubah *moderating* atau sebagai pemboleh ubah tidak bersandar juga perlu diambil kira dalam membentuk karektor pelajar yang kreatif. Pemboleh ubah ini penting kerana menurut Trivedi dan Bhargava (2010) dan Zhu & Zhang (2011) faktor persekitaran mempengaruhi kreativiti pelajar dan begitu juga dengan faktor pendekatan pengajaran dan pembelajaran dan selain itu menurut Singh (2011) dan Habibollah *et al.* (2010), gender juga mempengaruhi tahap kreativiti dari sudut gaya pencerapan maklumat.

Jadual 8 Kreativiti dan lain-lain

BIL	TAJUK	JURNAL	PENGARANG	TAHUN	FOKUS
1	Learning creativity and design for innovation	International Journal Technology Design Education	Bruton	2010	Kreativiti dan inovasi
2	Perhubungan antara kreativiti figura dengan pencapaian akademik pelajar: Satu tinjauan dalam kalangan pelajar tingkatan empat di beberapa buah sekolah di Kuala Lumpur	Journal of Humanities and Science social	Singh	2011	Kreativiti figura dan pencapaian akademik
3	Faktor-faktor yang mendorong kreativiti di kalangan pelajar Universiti Teknologi Malaysia	Journal of Education Psychology and Counseling	Yahaya dan Noor Sharliana	2011	Faktor kreativiti
4	Answering the Unexpected Questions: Exploring the relationship between students' creative self efficacy and teacher ratings of creativity.	Psychology of Aesthetics, Creativity and the Arts	Beghetto, Kaufman & Baxter	2011	Kreativiti
5	What is creative teacher and what is a creative pupil? Perceptions of teachers	Journal of Science and Humanities	Morais & Azevedo	2011	Persepsi kreativiti
6	Group creativity in Learning Context: Understanding in a Social Cultural Framework and Methodology	Journal of Creative Education	Zhou & Luo	2012	Kreativiti
7	Creativity processes of students in the design studio	Journal of College student	Huber, Leigh & Tremblay	2012	Komponen kreativiti

(Adaptasi daripada Teori Kreativiti Sternberg, 1995 dan Teori Komponen Kreatif Amabile, 1989)

Rajah 1 Kerangka Konseptual

6.0 KESIMPULAN

Teori kreativiti Sternberg (1995) dan juga komponen kreatif Amabile (1989) telah menekankan beberapa karektor yang merupakan domain utama dalam pembentukan karektor kreatif individu. Kedua-dua teori ini menekankan faktor motivasi sebagai salah satu penggerak kepada kreativiti individu. Kajian ini diharapkan dapat memberi pendedahan kepada pelajar secara khasnya untuk mengenalpasti faktor yang manakah dapat membentuk karektor kreativiti mereka. Di samping itu juga ibu bapa, guru dan pihak sekolah perlu

Rujukan

- Beghetto, R. A., Baxter, J. & Kaufman, J. C. 2011. Answering the Unexpected Questions: Exploring the Relationship between Students' Creative Self-Efficacy and Teacher Ratings of Creativity. *Journal of Psychology of Aesthetics, Creativity and the Arts*. 5(4): 342–349.
- Bruton, D. 2011. Learning Creativity and Design for Innovation. *International Journal Technology Design Education*. 1(21): 321–333.
- Chan, D. W. 2005. Self-Perceived Creativity, Family Hardiness, and Emotional Intelligence of Chinese Gifted Students in Hong Kong. *Journal of Secondary Gifted Education*. 16(2/3): 47–56.
- Denise, D. S. 2000. Teachers and student Perceptions of Creativity in the Classroom Environment. *Roeper Review*. 22(3): 148–153.
- Egan, T. M. 2005. Factors Influencing Individual Creativity in the Workplace: An Examination of Quantitative Empirical Research. *Advance in Developing Human Resources*. 7(2): 160–181.
- Habibollah Naderi, Rohani Abdullah, H.Tengku Aizan, Jamaluddin Shahrir & Kumar, V. (2010). Relationship between creativity and academic achievement: A study of gender differences. *Journal of American Sciences*. 6(1): 181–190.
- Hope, S. 2010. *Creativity, Content and Policy. Arts Education Policy Review*. 111: 39–47.
- Huber, A. M., Leigh, K. E. & Tremblay, K. R. 2012. Creativity Processes of Students in the Design Studio. *Journal of College Student*. 46(4): 903–913.
- Ijaz Ahmad, Tahseen Mehmood, Zulfiqar Ali & Muhammad Iqbal. 2012. Role of Intelligence and Creativity in the Academic Achievement of Students. *International Journal of Physical and Social Sciences*. 2(7): 1–10.
- Kementerian Pelajaran Malaysia. 2012. Kurikulum Standard Sekolah Rendah. <http://www.moe.gov.my/>
- Liu, Z. F., Lin, C. H., Jian, P. H. & Liou, P. Y. 2012. The Dynamics of Motivation and Learning Strategy in a Creativity-Supporting Learning Environment in Higher Education. *Turkish Online Journal of Educational Technology*. 11(1): 172–180.
- Maria Fatima Morais & Ivete Azevedo. 2011. What is a Creative Teacher and What is a Creative Pupil? Perceptions of Teachers. *Jurnal Kemanusiaan dan Sains Sosial*. 12(1): 330–339.
- Mishra, P., Henriksen, D. & Deep-Play Research Group. 2012. On Being In-Disciplined: Rethinking Technology & Creativity in the 21st Century. *Tech Trends*. 56(6).
- Mohamad Mohsin Mohamad Said & Nasruddin Yunos. 2008. Halangan-Halangan Kepada Usaha Memupuk Kreativiti di Kalangan Pelajar. *Jurnal Pengajian Umum*. 7(1): 41–51.
- Mohamad Mohsin Mohamad Said & Nasruddin Yunos. 2008. Peranan Guru dalam Memupuk Kreativiti Pelajar. *Jurnal Pengajian Umum*. 9(1): 57–71.
- Mohd Azhar Abd Hamid, Sanitah Mohd Yusof, Esa Khalid & Othman A.Kassim, (2003). Kreativiti, Inovasi dan Inovasi: Suatu cadangan matapelajaran pada peringkat sekolah menengah. Diakses dari http://eprints.utm.my/2284/1/kurikulum_kreativiti.pdf

- Mohd Rizal & Rehan Mohd Taha. 2010. *Tinjauan Terhadap Faktor-Faktor yang Memberi Motivasi kepada Kreativiti Guru dalam Pengajaran Mata Pelajaran Kemahiran Hidup di Enam Buah Sekolah Menengah Kebangsaan Daerah Johor Bahru*. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Partnership for 21st Century Skills. 2004. Skill Framework. <http://www.21stcenturyskills.org>
- Prabhu, V., Sutton, C. & Sauser, W. 2008. Creativity and Certain Personality Traits: Understanding the Mediating Effect of Intrinsic Motivation. *Creativity Research Journal*. 20(1): 53–66.
- Russo, C. F. 2004. A Comparative Study of Creativity and Cognitive Problem Solving Strategies of High-IQ and Average Students. *Gifted Child Quarterly*. 48(3): 179–190.
- Soon Singh a/1 Bikar Singh. 2011. Perhubungan Antara Kreativiti Figura dengan Pencapaian Akademik Pelajar. Satu Tinjauan dalam Kalangan Pelajar Tingkatan Empat di Beberapa Buah Sekolah di Kuala Lumpur. *Jurnal Kemanusiaan dan Sains Sosial*. 6(1): 90–101.
- Stenberg, R. J. 2006. The Nature of Creativity. *Creativity Research Journal*. 18(1): 87–98.
- Szabiova, E. 2008. Birth Order, Sibling Constellation, Creativity and Personality Dimensions of Adolescents. *Journal of Studia Psychologica*. 50(4): 371–381.
- Trivedi, K. & Bhargava, R. 2010. Relation of Creativity and Education Achievement in Adolescence. *Journal of Psychology*. 1(2): 85–89.
- Webb, A. N & Rule, A. C. 2012. Second Graders' Recycled/Craft Item Products Demonstrate Life Cycle Content Knowledge and Creativity Skills. *Journal of Creative Education*. 3(4): 479–485.
- Y. Sung & J. N. Choi. 2009. Do Big Five Personality Factors Affect Individual Creativity? The Moderating Role of Extrinsic Motivation. *Journal Social Behavior and Personality*. 37(7): 941–956.
- Yahaya Buntat & Noor Sharliana. 2011. Faktor-faktor yang Mendorong Kreativiti di Kalangan Pelajar, Universiti Teknologi Malaysia. *Jurnal Pendidikan Psikologi dan Kaunseling*. 2(1): 175–208.
- Yu, F. & Patterson, D. 2010. Examining Adolescent Academic Achievement: A Cross-Cultural Review. *The Family Journal: Counselling and Therapy for Couples and Families*. 18(3): 324–327.
- Zhu, C. & Zhang, L. F. 2012. Thinking Styles and Conceptions of Creativity Among University Students. *An International Journal of Experimental Educational Psychology*. 31(3): 361–375.
- Zhou, C., Luo, L. 2012. Group Creativity in Learning Context: Understanding in a Social-Cultural Framework and Methodology. *Journal of Creative Education* 3(4). 392–399.